

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaromíra Klepše a soudců JUDr. Ing. Viery Horčicové a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobce: **Ing. J. R.**
zastoupeného JUDr. Josefem Sedláčkem, advokátem,
sídlem Starobranská 327/4, Šumperk

proti

žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**
sídlem Těšnov 65/17, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí ministerstva zemědělství ze dne 20. 10. 2023, č.j. MZE-53002/2023-12126

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění

I. Předmět sporu

1. Státní zemědělský a intervenční fond, regionální odbor Olomouc dne 14. 8. 2023, č.j. SZIF/2023/0571179 vydal oznámení o provedení aktualizace evidence půdy LPIS (dále jen „*oznámení*“). Fond vyhověl ohlášení žalobce a provedl sloučení dvou dílů půdních bloků (dále jen „*DPB*“) X a X do jednoho DPB o souhrnné výměře 0,12 ha. Rovněž vyhověl žalobci v požadavku na ukončení užívání DPB X. Ve věci zápisu užívání nového DPB X konstatoval, že ke dni podání ohlášení žalobce užívá část pozemku p. č. X s tím, že v řízení bylo doloženo, že bývalá manželka ukončila užívání tohoto DPB k 31. 12. 2016. Žalobce však dle Fondu nepředložil právní titul užívání – souhlas manželky s užíváním pozemku, který je součástí společného jmění manželů. Fond také dodal, že průnik X s pozemkem p. č. X není způsobilý pro výplatu dotace již z přecházejících územích změn a v tomto řízení nebyl nově doložen právní titul užívání k tomuto pozemku. Tyto pozemky proto Fond vede jako nezpůsobilé pro výplatu dotace dle § 3g odst. 4 věty druhé zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství (dále jen „*zákon o zemědělství*“).
2. Žalobce proti oznámení podal námitky, které zamítl žalovaný napadeným rozhodnutím ze dne 20. 10. 2023, č.j. MZE-53002/2023-12126.
3. Žalovaný se neztotožnil s námitkami proti srozumitelnosti výroku oznámení. K nově evidovanému dílu půdního bloku č. X na pozemku, které dosud nebyl evidován, uvedl, že Fond aktualizaci evidence půdy dle ohlášení provedl a v evidenci půdy postupem podle ustanovení § 3g zaevidoval nový díl půdního bloku. Zároveň však postupoval podle ustanovení § 3g odst. 4 věty druhé zákona o zemědělství a předmětný nově evidovaný díl půdního bloku určil jako nezpůsobilý pro výplatu dotace. Byť není sporu o tom, že žalobce díl půdního bloku užívá, nedoložil právní důvod tohoto užívání pozemku (spadajícího do doposud nevypořádaného společného jmění manželů) – tj. souhlas bývalé manželky. Žalovaný zohlednil závěry rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 68/2020-30, ze dne 7. 10. 2020; č. j. 7 As 69/2020-30 ze dne 7. 10. 2020. Z nich vyplývá, že pro změnu v systému evidence půdy u majetku spadajícího do doposud nevypořádaného společného jmění manželů je nutný souhlas M.R. nebo rozhodnutí soudu, které tento souhlas nahradí. Takový souhlas doložen nebyl.

II. Žaloba

4. Žalobce se s napadeným rozhodnutím neztotožnil. Je toho názoru, že oznámení Fondu bylo vydáno v rozporu s § 68 odst. 2 a 3 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád (dále jen „*správní řád*“), má nesrozumitelný výrok v podobě tabulky, odůvodnění je věcně nesprávné. Podle žalobce výrok neobsahuje určité a srozumitelné řešení otázky, která je předmětem řízení. Nestačí, že až v odůvodnění je vysvětlováno, co vlastně má výrok znamenat. Pokud jde o odůvodnění, to sice formální náležitosti má, ale je věcně nesprávné. Žalovaný podle žalobce jen zopakoval argumentaci Fondu, aniž by vypořádal námitky žalobce. Žalované rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné.
5. Žalobce je názoru, že doložil řádný důvod užívání pozemku č. X. Tím je jeho vlastnické právo a pojem „právní důvod užívání“ nelze rozšiřovat na souhlas jeho bývalé manželky. Spoluvlastníkem pozemku je jeho bývalá manželka, neexistuje však spor o užívání pozemku

a ani to, že jej užívá žalobce. Minimálně od 1. 1. 2017 mezi manžely existuje konkludentní dohoda o užívání tohoto pozemku. Od roku 2017 mají oba spoluvlastníci rozděleno užívání společných pozemků tak, že každý z nich obhospodařuje a tedy fakticky užívá zhruba jednu polovinu jejich celkové výměry. Již samotným uplynutím doby, během které se bývalá manželka nijak nedomáhala, aby mohla ona tento pozemek užívat, je doložena konkludentní dohoda spoluvlastníků o tomto užívání. Žalovaným zjištěné stanovisko jeho bývalé manželky je irelevantní, jedná se o zlomyslnost, které dle § 8 občanského zákoníku nepožívá právní ochrany. Pokud současně bývalá manželka uvedla, že byla u pozemku evidována vždy ona, jedná se o nesprávnost – pozemek před ohlášením žalobce nebyl vůbec evidován. Žalobce uvedl, že Fond ani žalovaný nikdy nevyžadovali souhlas žalobce k zápisu manželky jako uživatele pozemků.

6. Podle žalobce žalovaný nevysvětlil při interpretaci § 715 občanského zákoníku, proč parcela č. X přesahuje svou majetkovou hodnotou míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů.
7. Podle § 3a odst. 4 písm. a) zákona o zemědělství je uživatelem osoba, která na evidovaném dílu půdního bloku vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělsky hospodaří. Touto osobou je v dané věci žalobce, který tak má právo být jako uživatel zapsán v evidenci půdy. K tomuto faktickému užívání existuje i formální podmínka existence právního důvodu užívání, kterým je u žalobce jeho vlastnické právo. Podle § 2 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 50/2015 Sb., příjemcem dotace může být jen ta osoba, která zemědělskou půdu obhospodařuje a je na něj evidovaná v evidenci půdy. Touto osobou je žalobce, bývalá manželka, která na pozemku nehospodaří, jako uživatelka být zapsána v evidenci půdy nemůže.
8. Odkazované rozsudky Nejvyššího správního soudu podle žalobce na věc nedopadají, neboť tam jde o spor mezi ohlašovatelem a zapsaným uživatelem. V projednávané věci jde o zapsání prvního uživatele.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na svém dosavadním postoji. Oznámení určitým a přezkoumatelným způsobem ve formě tabulky doplněné podrobnými vysvětlujícími popisky uvádí, jak byla vyřešena otázka, která se stala předmětem řízení na základě ohlášení podaného žalobcem. Z tabulky je jasné, na jakých dílech půdního bloku došlo ke změně, jaká výměra byla do evidence zapsána a jaká výměra je způsobilá pro případnou výplatu dotací, pokud budou splněny podmínky pro jejich přiznání.
10. Zdůraznil, že díl půdního bloku X na pozemku parc. č. X zaevidoval. Zároveň však postupoval podle § 3g odst. 4 věty druhé zákona o zemědělství a předmětný nově evidovaný díl půdního bloku určil jako nezpůsobilý pro výplatu dotace. Není spor o to, že žalobce díl užívá. Díl je nezpůsobilý pro výplatu dotace proto, že žalobce nedoložil k ohlášení způsobilý právní důvod užívání pozemku, neboť nedoložil, že by k takovému nakládání, jež spadá do dosud nevypořádaného společného jmění bývalých manželů, měl souhlas bývalé manželky. Žalovaný poukázal na § 715 občanského zákoníku, závěrech v rozhodnutí citované judikatury Nejvyššího správního soudu a i na tom, že souhlas bývalé manželky s užíváním pozemku nutný je. Závěrem poukázal na judikaturu Městského soudu v Praze (8 A 223/2015–66-71 ze dne 6. 10. 2017) a Nejvyššího správního soudu (rozsudky č.j. 7 As 68/2020-27 a č.j. 7 As 69/2020-30 ze dne 7. 10. 2020, č.j. 7 As 242/2022–40 ze dne 7. 3. 2023), která se zabývala obdobnými otázkami.

11. Žalobce ve věci neuplatnil repliku.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

12. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal na základě skutkového i právního stavu v době vydání rozhodnutí správního orgánu a v mezích uplatněných žalobních bodů v souladu s § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném a účinném znění (dále jen “s. ř. s.”), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti.
13. O podané žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť žalobce se k rozhodnutí bez jednání nevyjádřil, jeho souhlas se tak presumuje dle § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. a žalovaný výslovně souhlasil s rozhodnutím bez nařízení jednání. Soud taktéž neshledal důvod pro nařízení jednání z důvodu dokazování – zásadní podklady jsou totiž součástí správního spisu, z něhož žalovaný vycházel a jehož postup je předmětem soudního přezkumu. Správním spisem se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Soud shledal za nadbytečné provádět dokazování rozsudkem Městského soudu v Praze sp. zn. 8A 223/2015, který přiložil ke svému vyjádření žalovaný. Rozsudek je stranám znám a soudu je znám z úřední činnosti.
14. Soud se v první řadě neztotožnil se žalobcem, že by výrok a odůvodnění oznámení nesplňovaly formální náležitosti dle § 68 odst. 2 a 3 správního řádu, a že by napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné.
15. Podle § 68 odst. 2 správního řádu ve výrokové části se uvede řešení otázky, která je předmětem řízení, právní ustanovení, podle nichž bylo rozhodováno, a označení účastníků podle § 27 odst. 1. Účastníci, kteří jsou fyzickými osobami, se označují údaji umožňujícími jejich identifikaci (§ 18 odst. 2); účastníci, kteří jsou právnickými osobami, se označují názvem a sídlem. Ve výrokové části se uvede lhůta ke splnění ukládané povinnosti, popřípadě též jiné údaje potřebné k jejímu řádnému splnění a výrok o vyloučení odkladného účinku odvolání (§ 85 odst. 2). Výroková část rozhodnutí může obsahovat jeden nebo více výroků; výrok může obsahovat vedlejší ustanovení. Podle § 68 odst. 3 v odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. V případě, že podkladem rozhodnutí jsou písemnosti a záznamy, které jsou za podmínek v § 17 odst. 3 uchovávány odděleně mimo spis, v odůvodnění rozhodnutí se na tyto podklady odkáže takovým způsobem, aby nebyl zmařen účel jejich utajení; není-li to možné, uvedou se v odůvodnění rozhodnutí pouze v obecné rovině skutečnosti, které z těchto podkladů vyplývají.
16. Ve výroku oznámení je identifikován žalobce jako uživatel, výrok dále obsahuje řešení právní otázky věci, tj. že „*v evidenci půdy byly u níže uvedených dílů půdních bloků (dále jen „DPB“) provedeny následující změny:*“. Tyto změny jsou zaneseny do zcela přehledné tabulky, která je součástí výroku. Z tabulky vyplývá, že změny mají pořadové číslo 1-3, každá změna je typově charakterizovaná (editace hranic DPB, nový DPB, ukončení užívání) a ke každé změně je přiřazen DPB, kterého se tento typ změny týká. DPB je charakterizován svým číselným označením čtverce, kódu, kulturou a výměrou. Současně u každého DPB je uveden žalobce jako uživatel. U každého DPB je kromě výměry uvedena taktéž „*způsobilá výměra*“;

kteřá se liší od výměry u DPB X (výměra 0,12 ha oproti způsobilé výměře 0,11 ha) a právě u DPB X (výměra 0,03 ha oproti způsobilé výměře 0,00 ha). Vysvětlivka č. 4) u položky „*způsobilé výměry*“ uvádí, že jde o výměru způsobilé plochy DPB pro vyplacení dotací. U každého DPB je uvedeno datum účinnosti aktualizace (od 26. 6. do 1. 7. 2023).

17. Rovněž jsou jednotlivé řádky tabulky odlišené barevně – dle vysvětlivek v oznámení šedé podbarvení řádku znamená zrušení DPB, bílé podbarvené znamená označení nových DPB.
18. Z tabulky tedy podle názoru soudu naprosto srozumitelně vyplývá, že předmětem aktualizace byly 3 typy změn u pěti identifikovaných DPB, u všech DPB je uživatelem žalobce. Tři DPB byly zrušeny, dva DPB jsou nové (z toho jeden větší vznikl sloučením dvou zrušených DPB). U dvou výše uvedených DPB došlo při aktualizaci ke snížení výměry způsobilé pro vyplacení dotací. Odůvodnění oznámení se pak zabývá jednotlivými aktualizacemi – nejprve sloučením dvou DPB do jednoho o větší výměře 0,12 ha, z důvodu, že žalobce doložil právní důvody užívání jednotlivých DPB, poté se zabývá ukončením užívání jednoho DPB a nakonec důvody zápisu žalobce jako uživatele u DPB X. Fond v závěru odůvodňuje výměru nezpůsobilých DPB k vyplacení dotací, která je v naprosté shodě s výrokem.
19. Výrok oznámení je tedy podle názoru soudu naprosto srozumitelný. Odůvodnění shrnuje podklady řízení, které předložil žalobce a které Fond získal z úřední činnosti. Z odůvodnění vyplývají srozumitelné právní úvahy a hodnocení Fondu o jednotlivých typech změn.
20. Žalované rozhodnutí shrnuje podklady správního řízení včetně doplnění, které obstaral žalovaný ve fázi odvolání – to se týká vyjádření ze dne 2. 10. 2023 bývalé manželky k tomu, že neudělila žalobci souhlas k užívání DPB X a reakce žalobce na toto vyjádření ze dne 18. 10. 2023.
21. Soud se poté neztotožnil se žalobcem, že by odůvodnění napadeného rozhodnutí jen zopakovalo odůvodnění oznámení a že by věcně nereagovalo na námitky žalobce.
22. Žalovaný v napadeném rozhodnutí nejprve rekapituloval námitky žalobce, které vypořádal na straně 2 a 3. Nejdříve se neztotožnil s námitkami vůči srozumitelnosti a přezkoumatelnosti oznámení, následně vyložil své úvahy o tom, proč žalobce dle jeho názoru neprokázal právní důvod užívání DPB X, čímž vypořádal námitky žalobce vůči závěrům Fondu o právním důvodu užívání tohoto DPB. Žalovaný se přitom věcně ztotožnil s Fondem. Vůči žalobcovým námitkám postavil vlastní ucelený právní názor - své důvody opřel mj. o ustanovení § 715 občanského zákoníku a o závěry judikatury správních soudů. Žalovaný takto postupoval v souladu s judikaturou správních soudů - podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38, totiž nemá správní orgán povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí.
23. Celkově je pak soudu zřejmé, na základě jakých důvodů Fond i žalovaný rozhodli o věci tak, jak je uvedeno ve výroku oznámení resp. potvrzujícího žalovaného rozhodnutí. S úvahami obou správních orgánů žalobce i v žalobě navíc věcně polemizuje, což by nebylo možné, pokud by jejich úvahy nebyly srozumitelné nebo by zcela absentovaly. Napadené rozhodnutí a ani jemu předcházející oznámení tak podle názoru soudu nejsou nepřezkoumatelná. Správností těchto úvah se soud bude zabývat níže.
24. Co se týče podstaty věci, soud považuje za nezbytné předeslat, že nynější věc je jednou z řady několika dalších, kterými se městský soud již dříve zabýval a v nichž byl spor o to, zda

žalobce k užívání pozemku, jenž je součástí nevypořádaného společného jmění manželů, musí disponovat souhlasem bývalé manželky M.R..

25. V dřívějších věcech bylo podstatou sporu to, zda Fond a potažmo žalovaný správně neprovedli aktualizaci ze zapsaného uživatele (jímž byla jeho bývalá manželka), na žalobce, jenž tvrdil, že mu svědčí právní titul k užívání DPB. Zde soudy – jak městský soud (zejména sp. zn. 11 A 112/2019, 11 A 113/2019, 8A 223/2015), tak Nejvyšší správní soud (sp. zn. 7 As 68/2020, 7 As 69/2020, 7 As 242/2022) opakovaně vyložily, že pro určení osoby uživatele je rozhodující zápis v evidenci a že žalobce nedoložil právní důvod – např. dohodu, souhlas s bývalou manželkou o právním důvodu užívání DPB. Takový souhlas od bývalé manželky přitom potřeboval, vzhledem k tomu, že šlo o součást nevypořádaného společného jmění manželů.
26. Nynější věc se od těch předchozích odlišuje v tom, že Fond, potažmo žalovaný, aktualizaci evidence k ohlášení žalobce ze dne 23. 6. 2023 provedli úplně. Oznámení charakterizuje DPB X jako nový, s účinností od 27. 6. 2023 byl u něj proto zapsán jako uživatel právě žalobce. Z oznámení a z napadeného rozhodnutí vyplývá, že tomu bylo proto, že podle prohlášení ze dne 20. 9. 2021 bývalá manželka obhospodařování tohoto DPB ukončila již k 31. 12. 2016 a současně není sporu o tom, že žalobce tento DPB užíval ke dni 23. 6. 2023 (datum ohlášení žalobce).
27. Oproti předchozím věcem zde není tedy spor mezi bývalými manžely o provedení aktualizace evidence, ta provedena ve prospěch žalobce byla a samotné provedení aktualizace žalobce ani nenapadá. Spor je v nynější věci o to, že Fond nově evidovaný X vede jako nezpůsobilou plochu pro účely dotace podle § 3g odst. 4 věty druhé zákona o zemědělství. Vynětí výměry tohoto DPB pro účely dotace se proto týká pouze práv uživatele dotčeného DPB, tedy žalobce. Ostatně bývalá manželka v této věci nebyla ani účastníkem řízení ať už před Fondem anebo před žalovaným, o jejich právech tedy správní orgány v této věci nerozhodovaly. Jelikož se napadené rozhodnutí nijak nedotýká práv bývalé manželky, proto ji také soud nevyzýval ani k vyjádření, zda ve věci uplatní práva osoby zúčastněné na řízení dle § 34 s. ř. s.
28. Mezi stranami dále nepanuje rozpor o významu evidence půdy pro účely dotace (srov. § 3a odst. 1 zákona o zemědělství). Podle tohoto ustanovení je smyslem vedení evidence využití zemědělské půdy mj. vytvoření podkladů pro kontrolu správnosti údajů uvedených v žádosti o dotaci a ke kontrole plnění podmínek dotace. Za tímto účelem se do předmětné evidence zaznamenávají údaje stanovené v § 3a zákona o zemědělství. Evidence zemědělské půdy podle uživatelských vztahů je tedy určitým záznamem zákonem stanovených informací o půdních blocích, jenž slouží ke zjednodušení a urychlení poskytování dotací a kontrole jejich plnění, a to tím, že správní orgán při poskytování dotací vychází z informací, které jsou do této evidence zapsány na základě průkazných dokladů předložených příslušnou osobou (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 2018, č. j. 9 A 46/2016 - 67).
29. Postup při aktualizaci evidence půdy je pak obsažen v § 3g zákona o zemědělství.
30. Podle § 3g odst. 1 písm. g) je uživatel povinen Fondu na jím vydaném formuláři ohlásit skutečnost, že mj. došlo ke vzniku nového dílu půdního bloku, který není v evidenci půdy evidován.
31. Uživatelem je dle § 3a odst. 4 zákona o zemědělství osoba, která na dílu půdního bloku vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělsky hospodář fyzická nebo právnická

osoba. Uživatel se eviduje u dílu půdního bloku podle § 3a odst. 5 písm. e) zákona o zemědělství.

32. Podle § 3g odst. 3 zákona o zemědělství Fond provede aktualizaci evidence půdy na základě ohlášení (uživatel) změny podle odstavce 1, jestliže údaje v ohlášení změny neshledá nepravdivými, popřípadě neúplnými, a jedná-li se o ohlášení podle odstavce 1 písm. b), c) nebo g), doloží uživatel Fondu

a) písemnou dohodu podle odstavce 2 nebo b) doklad prokazující právní důvod užívání zemědělské půdy, která se stala předmětem rozporu podle odstavce 2.

Fond vydá osobě, která ohlásila změnu, jakož i dalším osobám, pokud se jich změna týká, oznámení o aktualizaci evidence půdy. Prvním úkonem ve věci je vydání oznámení o aktualizaci evidence půdy.

33. Pro případy, že při aktualizaci evidence dojde k rozporu mezi faktickým užíváním DPB a právním důvodem k takovému užívání, platí ustanovení § 3g odst. 4 zákona o zemědělství věty druhé. Podle tohoto ustanovení platí, že pokud podle postupu Fondu podle odstavce 3 nebo věty první tohoto odstavce, zjistí Fond, že uživatel u zemědělské půdy splnil podmínky podle § 3a odst. 4, vyznačí v evidenci půdy hranici dílu půdního bloku s tím, že o část dílu půdního bloku, ke které nebyl doložen právní důvod užívání zemědělské půdy, se sníží výměra způsobilé plochy vedené v evidenci půdy.
34. To má poté návaznost na poskytování dotace podle § 3 odst. 5 písm. a) zákona o zemědělství, podle něhož platí, že podmínka poskytnutí dotace vztahuje na zemědělskou půdu, popřípadě na zalesněnou půdu, která byla v evidenci půdy podle § 3a vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou stanovenou nařízením vlády podle § 3i, při rozhodování o poskytnutí dotace vychází příslušný orgán z evidence využití půdy vedené podle tohoto zákona, přičemž nepřihlíží k údajům o výměře parcel a druhu pozemků vedených podle zvláštního právního předpisu.
35. Obecně v řízení podle § 3g zákona o zemědělství je úkolem správních orgánů posoudit, zda žadateli svědčí právní titul k užívání uvedených zemědělských pozemků a nikoliv řešit občanskoprávní spory. Úkolem správních soudů v dané věci přitom bylo řešit výlučně otázky týkající se aktualizace v evidenci půdy, nikoliv majetkové spory mezi manžely (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2020, č.j. 7 As 68/2020-27).
36. Podstata sporu mezi stranami tkví v tom, že žalobce, stručně shrnuto, je názoru, že právní důvod užívání DPB vyplývá z jeho postavení coby spolumajitele tohoto pozemku, proto k jeho užívání nepotřebuje disponovat souhlasem bývalé ženy, připomíná, že jako uživatel je v evidenci zapsán, popř. že je tu konkludentní dohoda mezi manžely o užívání mj. tohoto pozemku.
37. Žalobce k aktualizaci doložil kupní smlouvu ze dne 25. 5. 2007, s jejímž uzavřením manželka dne 25. 5. 2007 vyslovila souhlas. Dále ovšem mezi podklady patří její prohlášení ze dne 20. 9. 2021, že hospodaření na tomto DPB ukončila ke dni 31. 12. 2016. Současně není mezi stranami sporu, že žalobce je faktickým uživatelem, který na pozemku dle § 3a odst. 4 zákona o zemědělství na dílu půdního bloku vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělsky hospodaří.
38. Co se týče prokázání konkrétního právního důvodu užívání resp. hospodaření na DPB, předmětný DPB náleží do dosud nevypořádaného společného jmění manželů; o tom mezi stranami není sporu. Podle § 736 věty druhé občanského zákoníku potom platí, že „dokud

zúžené, zrušené nebo zaniklé společné jmění není vypořádáno, použijí se pro ně ustanovení o společném jmění přiměřeně.“

39. Podle § 713 odst. 2 a 3 zákona o zemědělství pro správu majetku v zákonném režimu ve společném jmění manželů platí, že 2) povinnosti a práva spojená se společným jměním nebo jeho součástmi náleží oběma manželům společně a nerozdílně. 3) z právních jednání týkajících se společného jmění nebo jeho součástí jsou manželé zavázáni a oprávněni společně a nerozdílně.
40. Rovněž platí dle § 714 odst. 1) občanského zákoníku, že v záležitostech týkajících se společného jmění a jeho součástí, které nelze považovat za běžné, právně jednají manželé společně, nebo jedná jeden manžel se souhlasem druhého. Odmítá-li manžel dát souhlas bez vážného důvodu a v rozporu se zájmem manželů, rodiny nebo rodinné domácnosti, či není-li schopen vůli projevit, může druhý manžel navrhnout, aby souhlas manžela nahradil soud. Podle odst. 2) jedná-li právně manžel bez souhlasu druhého manžela v případě, kdy souhlasu bylo zapotřebí, může se druhý manžel dovolat neplatnosti takového jednání.
41. Podle § 715 odst. 1 občanského zákoníku má-li být součást společného jmění použita k podnikání jednoho z manželů a přesahuje-li majetková hodnota toho, co má být použito, míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, vyžaduje se při prvním takovém použití souhlas druhého manžela. Byl-li druhý manžel opomenut, může se dovolat neplatnosti takového jednání.
42. Z citovaných ustanovení občanského zákoníku, které upravují režim správy společného jmění manželů v zákonném režimu a to i v době po rozvodu (do doby, než bude vypořádáno), vyplývá podle názoru soudu stěžejní pravidlo – co se týče (nikoliv běžných) záležitostí o společném jmění manželů, právně jednají manželé buďto ve shodě, nebo jeden se souhlasem druhého. To mj. i z toho důvodu, že jednání jednoho, co se týče společného jmění manželů, zavazuje i druhého manžela. Uvedené platí, ať už jde o např. o užití společného jmění k podnikání (což je případ žalobce coby zemědělského podnikatele) nebo v jiných nikoliv běžných záležitostech týkajících se užití společného jmění manželů.
43. Byť lze přisvědčit žalobci, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí k § 715 občanského zákoníku nijak nezabýval tím, zda užívání DPB přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů (to žalovaný nečinil s odůvodněním, že hodnocení těchto poměrů přísluší civilním soudům), podstatné je, že velmi příhodně poukázal právě na to, že manželé mají jednat o nikoliv běžných záležitostech týkajících se společného jmění manželů ve shodě nebo se souhlasem druhého. Ostatně, že si tohoto obecného pravidla byl vědom žalovaný nejen ve vztahu k podnikání, je zjevné i z dotazu k bývalé manželce, kde se žalovaný dotazoval na to, zda bývalá manželka učinila souhlas s užíváním pozemku dle § 714 odst. 1 občanského zákoníku.
44. Rozhodnutí o tom, zda pozemek bude, kým a jakým způsobem zemědělsky obhospodařován, tím spíše za podnikatelským účelem, tj. otázka určení režimu, v jakém bude pozemek užíván, podle názoru soudu přesahuje rámec běžných záležitostí týkajících se společného jmění manželů. Podle názoru soudu bylo tedy nezbytné, aby žalobce k užívání pozemku disponoval souhlasem bývalé manželky.
45. Žalovaný tedy vycházel ze správného předpokladu, že k oprávněnému užívání DPB musel žalobce disponovat souhlasem bývalé manželky. Právě proto byla podle názoru příhodná argumentace rozsudky Nejvyššího správního soudu, který v jiných věcech téhož žalobce

rovněž opakovaně akcentoval, že jako právní důvod k užívání DPB žalobcem náležejícího do dosud nevypořádaného jmění manželů by v daném případě obstála např. dohoda o vypořádání SJM, resp. vypořádání na základě rozhodnutí soudu, anebo v případě, kdy by bývalá manželka stěžovatele udělila s takovou změnou souhlas (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2020, č.j. 7 As 68/2020-27 a č.j. 7 As 69/2020-30).

46. Mezi stranami pak není sporu o tom, že žalobce žádným takovým souhlasem nedisponuje. Bývalá manželka žalobcovu tvrzení, že o užívání pozemků existuje konkludentní dohoda, výslovně popřela v odvolacím řízení ve vyjádření ze dne 2. 10. 2023, když uvedla, že žádný souhlas manželovi nedala. Soud nepřisvědčil žalobci, že by mělo jít o zlomyslnost bývalé manželky či zneužití práva, které by dle § 8 občanského zákoníku nemělo požívat právní ochrany. Jednak žalobce v reakci na toto vyjádření dne 18. 10. 2023 nic takového ani netvrdil, jedná se o novou námitku, kterou žalobce důkazně ani nepodpořil. Ani tvrzení bývalé manželky ve vyjádření, že u pozemku byla vždy vedena ona, pak podle soudu nutně nemusí svědčit o tom, že by např. u ní došlo k omylu v identifikaci pozemku. Především z prohlášení ze dne 20. 9. 2021 totiž vyplývají obecně napjaté vztahy mezi manžely, které ostatně vedly k ukončení užívání DPB (obecně dle prohlášení „na K. V.“) bývalou manželkou a to již k 31. 12. 2016. To také podle názoru soudu nesvědčí tomu, že by mezi bývalými manžely měla panovat jakási nepsaná dohoda či souhlas s užíváním pozemků a tím spíše konkrétního DPB. Námitka žalobce, že k zápisu jeho bývalé manželky coby uživatele Fond souhlas žalobce nevyžadoval, je poté pro nynější věc zcela bezpředmětná, neboť i pokud by takový postup žalobce prokázal, na výsledku nynějšího řízení ve vztahu k DPB X to nic nemůže změnit.

V. Závěr a náklady řízení

47. Soud se tedy ztotožnil s Fondem i se žalovaným, že žalobce, jakožto uživatel předmětného DPB, neprokázal konkrétní právní důvod užívání DPB. Podle § 3g odst. 4 zákona o zemědělství proto Fond a žalovaný ve vztahu k podmínkám pro dotaci (srov. § 3a odst. 4 zákona o zemědělství) snížili v evidenci výměru způsobilé plochy o díl půdního bloku, ke které nebyl doložen právní důvod užívání zemědělské půdy.
48. Na základě shora uvedených skutečností soud žalobu shledal nedůvodnou a jako takovou ji v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
49. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. S ohledem na to, že žalobkyně v řízení úspěšná nebyla, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jakožto úspěšnému účastníkovi řízení náležela náhrada nákladů řízení, soud tuto náhradu nepřiznal, neboť mu nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 24. července 2024

JUDr. Jaromír Klepš v.r.

předseda senátu